

kunne virkelig ikke være bekendte at give et Tilskud, som ikke hjælper mere, end at Lønningerne ere saa usle, at Mennesker sidde og sulte derved — og de forsultne candidati philosophiae, som det ærede Medlem omtalte, ere dog virkelig ogsaa en Slags Mennesker, selv om det ærede Medlem ikke sætter dem saa højt.

Det ærede Medlem gjorde ogsaa gældende mod dette Lovforslag, at ikke alle Eleverne ved Realskolen toge Eksamen. Men det samme gælder alle Skoler, baade Stats- og Kommuneskoler. Dersom man undersøger, hvor mange Børn der gaa ind i en af Statens Latinskoler, og hvor mange der gaa ud som Studenter, vil man se, at Forholdet er langt ringere i saa Henseende. Man kan sige, at medens der maaske gaar 32 Elever ind i første Klasse, gaar der kun 8 ud som Studenter eller noget lignende. Saaledes omtrent er Forholdet, og dette, at de ikke alle tage Eksamen, beviser netop, at man ikke behøver at nære den Frygt, som de Herrer nære, og som jeg ogsaa nærer, nemlig Frygten for, at Børnene derved skulle blive ledede bort fra det praktiske Arbejde.

Det er aldeles ubeføjet at sige, at vi, fordi vi ønske disse private Skoler taalelige Kaar, skulde have mindre Interesse for Statens og Kommunens Arbejde, for at gøre Statens og Kommunens Skoler saa gode som muligt. Det er aldeles ubeføjet, og det behøver kun at tilbagevises. Jeg kan saa godt forstaa, at de Herrer af Socialdemokratiet bekæmpe dette Lovforslag, thi det er netop deres Opgave og Maal, saaledes som et af deres mest fremtrædende Medlemmer en Gang i Vinter har udtrykt det, at faa en eneste Skole og faa vedtaget ved Lov, at alle skulle sætte deres Børn i denne Skole. Saaledes er Programmet, og naar dette er Maalet, kan jeg saa godt forstaa de Herrers Modstand, men jeg tror ikke, at Folk, der ynde aandelig Frihed, kunne gaa med til noget i den Retning. Jeg kan det i alt Fald ikke, og jeg tror, at det er i god Overensstemmelse med Venstres Princip, at vi ikke gøre det. Hovedforskellen paa de Herrer og os er, at de ville have, at Staten skal være Overherre over Børnene, medens vi ville, at Forældrene skulle være den egentlige Myndighed, som bestemmer, hvorledes deres Børn skulle opdrages, og det tror jeg til syvende og sidst er baade det sundeste og bedste og det mest demokratiske Princip.

Borghjerg: Det ærede Medlem for Bogense (Aadal) er saa bange for en Skole, hvor der kommer en 7-Aars Dreng ind ved den ene Ende og en Student ud af den anden. Min Kollega, det ærede Medlem for Aarhus (Sabroe), har allerede svaret derpaa. Jeg vil sige, at den Skole behøver ikke at være en daarlig Skole af den Grund. Hvis det er en vel uddannet Student, der kommer ud, har Skolen jo ikke været daarlig. Men der gives andre Skoler, som det ærede Medlem maaske sværmer mere for, Skoler, hvor der i den ene Ende kommer et 7-Aars Barn ind og i den anden kommer et stort Vrvølethovede ud. Jeg ved ikke, om den Skole er bedre.

Det ærede Medlem sagde, at det, der laa os imellem, var et Spørgsmaal om Aandsretning. Det er højest besynderligt, at et økonomisk Spørgsmaal, et Spørgsmaal om ny 35,000 Kr. til private Skoler, der i Forvejen faa 100,000 Kr., skal være et Spørgsmaal om Aandsretning. Herregud, hvad er det for en Aandsretning, det ærede Medlem repræsenterer, naar den ikke kan klare sig, med mindre den faar 35,000 Kr. ud over de 100,000 Kr., den i Forvejen faar? Det maa være en løjerlig Aandsretning. Den er vist ikke i Slægt med den Aandsretning, som det ærede Medlem tror, han stammer fra, thi denne kan udmærket godt klare sig uden de 35,000 Kr. Nej, Spørgsmaalet er et rent økonomisk, og jeg finder det højest besynderligt, at man her i de allersidste Dage af Samlingen vil jage et saadant Forslag igennem uden Prøvelse, uden Spor af Oplysning om, hvorvidt der er Trang til disse Penge, og jage det igennem paa et Tidspunkt, da man i mange Kommuner er i Færd med at føre Almenskoleloven ud i Livet. Jeg kan kun se det som et Forsøg paa at spænde Ben for og vanskeliggøre de Bestræbelser, der udfoldes fra Kommunernes Side.

Det ærede Medlem for Viborg (Sveistrup) sagde, at Privatskolen var nødvendig ved Siden af Folkeskolen, thi ellers kunde det private pædagogiske Initiativ ikke trives, og henviste til, at ved Hjælp af Privatskolen var det pædagogiske Initiativ kommet stærkt frem i de sidste Aarhundreder. Ja, det erkender jeg fuldt ud, saaledes er det gaet, blandt andet fordi Staten, Samfundet ikke har gjort tilstrækkeligt ud af Folkeskolen. Saa længe vor Folkeskole var en Fattigskole, der blev forsømt, sat til Side paa alle mulige Maader, maatte naturligvis det pædagogiske